

ಮ್ಯಾಸಬೇಡ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪಶುವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ: ಜಾನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಬೈರಪ್ಪರ ಏಕಾಂತಪ್ಪ¹

ಪೀಠಿಕೆ

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ದನಕರುಗಳಿಗೂ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಹವಾಮಾನ ವೈಪರಿತ್ಯ, ನೀರು, ಮೇವು ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಹಲವು ರೋಗಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ಆ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಣಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಪಶುವೈದ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿಸರ್ಗದ ಸಹಜ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡುದಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನಪದ ಪಶುವೈದ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ತನ್ನ ಕ್ಷೇಮದ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಕೃಷಿಕ ತಿಳಿದಿದ್ದರಿಂದ ಪಶುವೈದ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಅದರಂತೆಯೇ ಬೇಡ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನರೂ ಸಹ ತಾವು ಸಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಜಡ್ಡು ಬಂದರೆ ತಾವು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕಾಯಿಲೆಗೊಂಡ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಗಿಡ, ನಾರು, ಬೇರು ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಮದ್ದು(ಔಷಧಿ) ತಯಾರಿಸಿ ದನಗಳಿಗೆ ನೀಡಿ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿ ಅವುಗಳ ಕಾಯಿಲೆ ವಾಸಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬರುವ ರೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಆ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಪದರು ನೀಡುವ ಪಾರಂಪರಿಕ ಮದ್ದುಗಳು ಯಾವುವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಜ್ಞಾನ ತಂತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ್ಲಿಗಿ ತಾಲೂಕನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಮ್ಯಾಸಬೇಡ ಬುಡಕಟ್ಟನ್ನು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ

¹ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.

ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ನೆಲೆಸಿರುವ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡು ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಂದರೆ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಕಾಯಿಲೆಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ಬಗ್ಗೆ, ಗುಣಪಡಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಬಳಸುವ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೆಚ್ಚಲು ಬಾವುರೋಗ

ಕೆಚ್ಚಲು ಊದಿಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಚ್ಚಲು ಬಾವು ರೋಗ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಾನಾ ಜಾತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಜೀವಿಗಳಿಂದ ಈ ರೋಗವು ಆಕಳು ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ರೋಗವು ಹಾಲನ್ನು ಹಿಂಡುವುದರಿಂದ ಅಂದರೆ ಹಾಲು ಹಿಂಡುವವನ ಕೈಯಿಂದ ಮೊಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಗಾಯಗಳಾಗಿ ವಿಷಕ್ರಿಮಿಗಳು ಆ ಗಾಯಗಳ ಮೂಲಕ ಮೊಲೆಯ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕೆಚ್ಚಲ ಬಾವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೋಗ ಬಂದ ಹರಡಿದ ಹಸು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಕೆಚ್ಚಲು ಬಾತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಕೆಚ್ಚಲಿಗೆ ತುಂಬಾ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಹಾಲು ಕೆಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ರಕ್ತದ ಕಣಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಹಾಲು ಅತಿಯಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಮೊಸರಿನಂತೆ ಇರಬಹುದು. ಕೆಚ್ಚಲು ಬಾವಿನಿಂದ ದನಗಳು ಜ್ವರ ಬಂದು ಮೇವು ನೀರು ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಪಶುಪಾಲಕ ಮ್ಯಾಸಬೇಡರು ಕೆಚ್ಚಲು ಬಾವು ರೋಗವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ದೊರೆಯುವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಮದ್ದು ತಯಾರಿಸಿ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಹಸಿ ಅರಿಶಿನದ ಕೊಂಬನ್ನು ಲಿಂಬು ಹಣ್ಣಿನ ಹುಳಿಯಲ್ಲಿ ತೆಯ್ದು ಮೊಲೆಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಹಾಕಿದ ಮಾವಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ರುಬ್ಬಿ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಾವು, ನೋವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ತೊಂಡೆ ಬಳ್ಳಿಯ ರಸವನ್ನು ತೇಯ್ದು ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ, ಮೊಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕರಿ ಜೀರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುನಿ ಗಿಡದ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ರುಬ್ಬಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಒಂದು ಲೀಟರಿನಷ್ಟು ರಸ ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೇ ಲೋಳೆರಸವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಣ್ಣದಲ್ಲಿ ತೇಯ್ದು ಕೆಚ್ಚಲಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕೆಚ್ಚಲ ಬಾವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಹೀಗೆ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಸರಳ ಮದ್ದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಚಪ್ಪೆರೋಗ

ಈ ರೋಗವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಜೂನ್ ನಿಂದ ನವೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಗಳಿರುವ (ಕಲುಷಿತ) ನೀರನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಚಪ್ಪೆರೋಗ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಚಪ್ಪೆರೋಗದ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ವಿಪರೀತ ಜ್ವರ, ದೊಡ್ಡ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳು

ಬಾತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಬಾತುಕೊಂಡ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿದರೆ ಪರ್ ಪರ್ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ದನಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಮೇವು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಹಸುಗಳಿಗೆ ಈ ರೋಗ ಬಂದರೆ ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ರೋಗವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಯಿಸಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸೆಳೆಯಿಂದ ಬಾವಿನ (ಗಾಯ) ಮೇಲೆ ಬರೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಾಸಿ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಕರ್ಪೂರ ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬರಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಕಾಯಿಸಿ ಬಾವಿಗೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಎರಡು ಮೆಣಸು, ಎರಡು ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅರೆದು ಪ್ರತಿದಿನ ಎರಡು ಬಾರಿ ಒಂದೊಂದು ಗೊಟ್ಟದಂತೆ ಮೂರುದಿನ ಕುಡಿಸಿದರೆ ರೋಗ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಲುಬಾಯಿ ರೋಗ

ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುವಿರುವ ಮೇವು, ನೀರು (ಕಲುಷಿತ ಮೇವು, ನೀರು) ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಕಾಯಿಲೆ ದನಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಉಸಿರಾಟದ ಮೂಲಕವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಯಿಲೆ ಒಮ್ಮೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ದನಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ದನಗಳಿಗೆ ಹರಡುತ್ತದೆ. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜನವರಿಯಿಂದ ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ರೋಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೋಗ ಬಂದರೆ ದನಗಳಿಗೆ ವಿಪರೀತ ಜ್ವರ ಬರುತ್ತದೆ ಮೇವು ನೀರು ಬಿಡುತ್ತವೆ, ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಗುಳ್ಳೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಅವು ಒಡೆದು ಹುಣ್ಣುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಬಾಯಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಕಾಲಿನ ಗೊರಸುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹುಣ್ಣುಗಳಾಗಿ ಹುಳುಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕೀವು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ದನಗಳು ಕುಂಟುತ್ತಾ ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ ಮೊಲೆ ಅಥವಾ ಮೊಲೆಯ ತೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹುಣ್ಣುಗಳಾಗಿ ಕೆಚ್ಚಲಿಗೆ ಬಾವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಾಲುಬಾಯಿ ರೋಗದಿಂದ ದನಗಳ ಬಾಯಿ ಹುಣ್ಣಾಗಿ ಮೇವು ತಿನ್ನಲು ಆಗದಿರುವುದರಿಂದ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲು ಗೊರಸಿನಲ್ಲಿನ ಹುಳುಗಳು ಹೊರಬರಲು ದನಗಳನ್ನು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿಸಿ ನಂತರ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾದಿರುವ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮೊದಲು ಕೆಸರಿನ ತಂಪಿಗೆ ಹುಳುಗಳು ಹೊರ ಬರುತ್ತವೆ, ಆಗ ಬಿಸಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಓಡಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಹುಳುಗಳು ಸಾಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ನೋವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಬಾಯಿನೋವಿಗೆ ಮೆಂತ್ಯೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ, ತಾವರೆ ಮರದ ತೊಗಟೆಯನ್ನು ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಔಷಧೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಜಂತುರೋಗ

ಈ ರೋಗವು ಟಾಕ್ಸೋಕೇರ ಮೀಟಲೋರಂ ಎಂಬ ಜಂತು ಹುಳಿವಿನಿಂದ ಎಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಹಸುಗಳ ಕರುಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ². ಆಕಳು ಅಥವಾ ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಬರುವ ಈ ರೋಗ ಅವುಗಳ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವ ಕರುಗಳಿಗೆ ತಗುಲುತ್ತದೆ, ಅಥವಾ ಕರು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಬರುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲವೆ ಜಂತಿನ ಮರಿ ಇರುವ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಅಂಥಹ ಮೇವನ್ನು ತಿಂದರೆ ಈ ರೋಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಜಂತು ರೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಕರುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಹೊಟ್ಟೆ ದಪ್ಪ ಕಾಲುಗಳು ಸಣ್ಣ, ದೇಹದ ಕೂದಲು ಒರಟು ಆಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತವೆ. ಸಗಣೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಿಣಕಿ ಸಗಣೆ ಹಾಕುತ್ತವೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೇಧಿಯನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಈ ರೋಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಕರುಗಳು ಸಾಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆಯಷ್ಟು ಇಂಗನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ ಗೊಟ್ಟದಿಂದ ಕರುಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಸಬೇಕು, ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಔಷಧಿ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷಮಂಜರಿ ಪುಡಿ ಹನ್ನೆರಡು ತೊಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಗೊಟ್ಟದಿಂದ ಹಾಕಿದರೆ ಜಂತುಗಳು ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಅಥವಾ ಹಾಗಲಕಾಯಿ ರಸ ಕುಡಿಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ಕಹಿ ಸೌತೆಕಾಯಿ ರಸ ಕುಡಿಸಬಹುದು, ಮತ್ತಿ ಸೊಪ್ಪಿನ ಎಳೆ ಕುಡಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಲಭ್ಯವಿರುವ ವಸ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಔಷಧಿ ಮಾಡಿ ಕರುಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ ಅಥವಾ ಕುಡಿಸಿ ಜಂತುರೋಗವನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇವರು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೂ ಕುಂತರೆ

ದನಗಳ ಕಣ್ಣಿನ ಕಪ್ಪು ಗುಡ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಗುಲಗಂಜಿ ಗಾತ್ರದ ಹೂವಿನಂಥ ಗೆಡ್ಡೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಪೂರ್ತಿ ಕರಿ ಗುಡ್ಡೆಯನ್ನು ಆವರಿಸಿದರೆ ಆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣ ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಜನಪದರು ಕೆಲವು ಔಷಧಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಲೋಟದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನೀರು ತುಂಬಿ ಆ ಉಪ್ಪಿನ ನೀರನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೂವು ಕುಂತ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚಿತ್ರನೆ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಐದು ನಿಮಿಷ ಬಿಟ್ಟು ಹಸಿರು ಗಿಡದ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಅರೆದು ಅಥವಾ ಕೈಯಿಂದ ಉಜ್ಜಿ ಒಂದು ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಿಂಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕುಂತ ಬಿಳಿ ಹೂವು ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ವೈದ್ಯರು ಆ ಹಸಿರು ಗಿಡದ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ಆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಿತ್ತರೆ ತೊಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಸಕುವಾಗ ಸೋಪಿನಂಥ ನೋರೆ ಬರುತ್ತದೆ

² ಜಯಕುಮಾರ ಸಾಲಿಮಠ. (2000). ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದನಸಾಕಣೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ ಹಕಾರಿ, ಸಂಧ್ಯಾರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.ಆರ್ (ಸಂ). ಗ್ರಾಮೀಣ ಪಶುಸಾಕಣೆ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.ಸಂ.38.

ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಗಿಡಗಂಟೆ, ನಾರು ಬೇರು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಪಶುಪಾಲಕ ಮ್ಯಾಸಬೇಡರು ತಮ್ಮ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ತಗುಲುವ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾರಂಪರಿಕ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕೆಲವರು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸೆಲೆರೋಗ

ದನಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಸೆಲೆ ರೋಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆ 1 ಓಣಸೆಲೆ, 2 ಊದು ಸೆಲೆ. ಸೆಲೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ದನಗಳ ಮೂಗು ಒಣಗುತ್ತದೆ, ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಮೇವು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ, ನೆಮರು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ, ಸಗಣೆ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ ಉಚ್ಚಿ ಓಯುವುದಿಲ್ಲ, ಹೊಟ್ಟೆ ಊದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಇದು ಒಣಸೆಲೆಯೋ ಅಥವಾ ಊದು ಸೆಲೆಯೋ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಮದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಣಸೆಲೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ದನಗಳ ಮುಡದ ಭಾಗ (ಮೂಗಿನ ಭಾಗ) ಹಿಡಿದರೆ ಬಗ್ಗುತ್ತದೆ ಇದಕ್ಕೆ ತುಂಬೆಗಿಡದ ಸೊಪ್ಪು, ಏಳು ಮೆಣಸು, ಏಳು ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಣ್ಣಗೆ ಅರೆದು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ ಮೂಗಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ರಸ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ ಆಗ ಒಣಸೆಲೆ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಊದು ಸೆಲೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಊದಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಹುರುಳಿಕಾಳನ್ನು ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುದಿಸಿ ಅದರ ಜೊತೆ ನಾಲ್ಕು ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಕುದಿಸಿ ಅವು ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೀರಿಗೆ ಹಾಕಿ ಸೆಲೆ ಆದ ದನಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಸಬೇಕು ಆಗ ಊದು ಹೊಟ್ಟೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ ದನ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಳ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಎರಡು ಹಣ್ಣು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಅರೆದು ದನದ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಬೇಕು ಆಗ ಕೂಡಲೇ ಆ ಸೆಲೆಯಾದ ಎತ್ತು ಅಥವಾ ಹಸು ಸಗಣೆ ಹಾಕಿ ಉಚ್ಚಿ ಹೋಯ್ದು ನಿರಾಳವಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಸೆಲೆಯಾದ ದನದ ಮೂಗಿನ ಮೇಲಿನ ನರವನ್ನು ಉಳಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ ಆಗ ಕೆಟ್ಟ ರಕ್ತ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಸೆಲೆ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಂಡಿನೋವು

ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಮಂಡಿನೋವು ಉಂಟಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಸಹ ಮದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಹಿಡಿಯಷ್ಟು ಉಪ್ಪನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಟುಕಟ್ಟಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮಂಡಿಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿ ಶಾಖ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಂಡಿನೋವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಜ್ವರ ಮತ್ತು ಕೆಮ್ಮು

ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಇವರು ಗುಣಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಪರ್ಯಾಯವೆಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಸಿ ನೀರು ಉಪ್ಪು, ಕಾಳು ಮೆಣಸು ಜೀರಿಗೆ, ಅರಿಶಿಣ, ಸೇರಿಸಿ

ಕುಡಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ 3-4 ತುಂಡು ಒಣ ಅರಿಶಿನದ ಕೊಂಬು, ನಾಲ್ಕು ಚಮಚ ಅಡುಗೆ ಸೋಡಾ ಐದು ಒಣ ಶುಂಠಿಯನ್ನು ಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಉಂಡೆಮಾಡಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ ಮೂರು ದಿನ ನೀಡಬೇಕು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಜ್ವರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ದನಕರುಗಳು ಕೆಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಬಿಳಿ ಈರುಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಮೂರು ದಿನದವರೆಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಈರುಳ್ಳಿ ಶುಂಠಿ ಜೀರಿಗೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗಾಯವಾಗಿ ಹುಳುವಾಗಿದ್ದರೆ

ದನಗಳಿಗೆ ಕೊಂಬು ತಗುಲಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದು ಗಾಯಗಳಾಗಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಳು ಆಗಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಒಂದು ಹಿಡಿಯಷ್ಟು ಸೀತಾಫಲ ಗಿಡದ ಎಲೆಯನ್ನು ಅರೆದು ಗಾಯಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲವೆ ತಂಬಾಕು ಮತ್ತು ಸುಣ್ಣದ ನೀರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹಚ್ಚಿ ವಾಸಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಇವರು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧಿಕ ಉಣ್ಣೆ

ಹಟ್ಟಿಯ ಜನರು ತಾವು ಸಾಕಿರುವ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಉಣ್ಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸೀತಾಫಲ ಗಿಡದ ಎಲೆಯನ್ನು ಅರೆದು ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ, ಹಸಿ ಅಡಕೆಯ ಎಲೆಯನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ರಸ ತೆಗೆದು ಹಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಉಣ್ಣೆಗಳು ಸಾಯುತ್ತವೆ.

ಬೇಧಿ

ರಾಸುಗಳಿಗೆ ತಿಂದಮೇವು ಸರಿಯಾಗಿ ಜೀರ್ಣವಾಗದೇ ಬೇಧಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಟ್ಟಿಯ ಜನರು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಔಷಧಿ ಎಂದರೆ ನೇರಳೆ ಮರದ ಚೆಕ್ಕೆಯನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಕಷಾಯ ಮಾಡಿ ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೆ ವಿಭೂತಿ ಉಂಡೆಯ ಪುಡಿಯನ್ನು ಮೂರು ದಿನ ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕುಡಿಸಬೇಕು, ಮತ್ತೊಂದು ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಮಾವಿನ ಮರದ ಚೆಕ್ಕೆಯನ್ನು ತೇಯ್ದು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲವೇ ಅನ್ನ ಉದ್ದಿನ ಹಿಟ್ಟು, ಹಲಸಿನ ಸೊಪ್ಪುಸೇರಿಸಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬೇಧಿ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಗರ್ಭ (ಬಂಜಿತನ)

ಹಸು, ಎಮ್ಮೆಗಳು ಬೇಗನೆ ಬೆದೆಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಬೆದೆಗೆ ಬಂದು ಹಲವು ಬಾರಿ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಸಿದರೂ ಗರ್ಭ ನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದು ಹಿಡಿಯಷ್ಟು ಮದರಂಗಿ (ಮೆಹಂದಿ ಸೊಪ್ಪು) ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗರ್ಭ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮೊತ್ತೊಂದು ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಹುರುಳಿ ಕಾಳನ್ನು ನೆನೆಸಿ 3 ರಿಂದ 4

ದಿನ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಸು, ಎಮ್ಮೆಗಳಿಗೆ ಗರ್ಭ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹಸು, ಎಮ್ಮೆಗಳು ಬೇಗ ಬೆದರಿ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಕಹಿ ಸೌತೆಕಾಯಿಯನ್ನು ಏಳು ದಿನ ತಿನ್ನಲು ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಚದರಂಗಿ (ಲಂಟಾನ) ಗಿಡದ ಬೇರನ್ನು ಮಜ್ಜಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೇಯ್ದು ಕುಡಿಸುವುದರಿಂದ ಬೆದರಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಬೇವಿನ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುವುದರಿಂದ ಸಹ ಹಸು, ಎಮ್ಮೆಗಳು ಬೆದರಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು

ಕರು ಹಾಕಿದ ಹಸು, ಎಮ್ಮೆಗಳು ಹಾಲು ಕಡಿಮೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕೆಲವು ಔಷಧಿ ಮದ್ದುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ದನಗಳ ಮೇವಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ ಅವು ಕರು ಹಾಕಿದ ದಿನದಿಂದ 40 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದು ಹಿಡಿಯಷ್ಟು ನೆನೆಸಿದ ನವಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸಜ್ಜೆಯನ್ನು ನೆನೆಸಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಸು ಬೀಳದಿದ್ದರೆ

ಮಾಸು ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಹಸು-ಎಮ್ಮೆಗಳು ಕರು ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಮಾಸನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕು, ಕೆಲವು ದನಗಳು ಬೇಗ ಮಾಸು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನಪದರು ಆ ಹಸು, ಎಮ್ಮೆಗೆ ಬಿದಿರಿನ ಚಿಗುರು ಎಲೆಯನ್ನು ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಹಸು, ಮಾಸು ಹಾಕುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಈ ಎಲ್ಲಾ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಾರಣ ಅದರಿಂದ ಆದಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು, ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ, ಇಂದಿನ ಯುವಕರು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಪಶುಪಾಲನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ತೋರುತ್ತಿರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇವರಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲನಾ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಪಾರಂಪರಿಕ ವೃತ್ತಿಯಾದ ಪಶುಪಾಲನೆಯನ್ನು ಆಚರಣೆಗಳ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಮಾತ್ರ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪಶುವೈದ್ಯ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ವಸ್ತು, ಪದಾರ್ಥ, ನಾರು, ಬೇರು, ಗಿಡಗಳಿಂದ ಮದ್ದು ಮಾಡಿ ಗುಣಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಇಲ್ಲವೆ

ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಪಶುಗಳಿಗೆ ವೈದ್ಯಮಾಡುವವರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಪಶುವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಜನರು ತಮ್ಮ ಸಾಕು ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದರೆ ಪಶು ವೈದ್ಯರ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮ್ಯಾಸಬೇಡರಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪಶುವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಅಲ್ಲದೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಸಹ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಯುವಜನತೆ ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನ ತಿಳಿಯುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಉಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವಕ್ತೃವಿವರ

- ಪಾಲಪ್ಪ, ವಯಸ್ಸು 68, ಚೌಡಾಪುರ, ಕೂಡ್ಲಿಗೆ ತಾಲೂಕು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.
- ಕಿಲಾರಿ ಚೌಡಪ್ಪ, ವಯಸ್ಸು 65, ಜುಟ್ಟಲಿಂಗನ ಹಟ್ಟಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗೆ ತಾಲೂಕು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.
- ಸೂರಯ್ಯ, ವಯಸ್ಸು 58, ಲೋಕಿಕೆರೆ, ಕೂಡ್ಲಿಗೆ ತಾಲೂಕು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.
- ಮೂಗಪ್ಪ, ವಯಸ್ಸು 56, ಚಿರಬಿ, ಕೂಡ್ಲಿಗೆ ತಾಲೂಕು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.